

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ			
	HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 1/14

DEĞİŞİKLİKLER

No	Tarih	Sayfa No	Bölüm No	Değiştirilen Maddeler
1	26.07.2006	Tüm sayfalar	Tüm bölümler	Format düzenlemesi yapıldı.
2	22.02.2010	Tüm sayfalar	Tüm bölümler	Format düzenlemesi yapıldı. Sayfa 12’de Ölçüm değer tablosuna “VEYA” ibaresi eklendi, altına “NOT” girildi. Madde 18’in “a” bendi kaldırıldı. Sayfa 14’te “Ek-1. SNOWTAM Formu” eklendi.
3	15.04.2016	10,11	4	Kar Temizleme Öncelikleri Madde 13’e; c,d, ve e bendi ilave edildi. ç) bendine “yangın istasyonundan aprona bağlantı sağlayana ulaşım yolları”, g) bendine “Havalimanı çevre yolu ve...” ifadesi eklendi. Kar Yağışı Öncesi ve Sırası Faaliyetler Madde 14k bendine Ek-2 krok, ve krokiye ilişkin açıklama eklendi.
4	19.12.2018	Tüm sayfalar	Tüm bölümler	Format düzenlemesi yapıldı. Madde alt numaraları güncellendi. Form listesi güncellendi. Yazı fontu güncellendi. Md 17’de Pist Yüzey Şartları Yönergesinde yer alan hususlar mükerrerliğe neden olmaması için atf yapılarak çıkartıldı. Tüm maddeler güncellendi. Bakanlık adı güncellendi. Genel düzenleme yapıldı. Kapak sayfası güncellendi.
5				
6				
7				
8				
9				
10				

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ	 		
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 2/14

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM.....	4
Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Sorumluluk, Tanım ve Kısaltmalar	4
Amaç	4
Kapsam.....	4
Hukuki Dayanak.....	4
Sorumluluk	4
Tanım ve Kısaltmalar	4
İKİNCİ BÖLÜM	5
Genel Uygulamalar	5
Uluslararası Standartlar	5
Araç, Gereç, Malzeme ve Teçhizat	6
Hizmet Organizasyonu	7
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	7
Kış Hazırlıkları	7
Kar Komitesi	7
Hazırlıklar.....	8
Ekip Planlaması.....	8
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	9
Kar Mücadele Faaliyetleri	9
Kar Temizleme Öncelikleri	9
Kar Yağışı Öncesi ve Sırası Faaliyetler	10
Buzlanmanın Önlenmesi	12
Pist Yüzey Sürtünme Seviyesinin Ölçümü	12
SNOWTAM Yayınları	12
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	13
Personel Eğitimi, İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevresel Etkiler	13
Personel Eğitimi	13
İş Sağlığı ve Güvenliği	13
Çevresel Etkiler	13
ALTINCI BÖLÜM	13

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	 		
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 3/14

Son Hükümler	13
Havalimanı Talimatları	13
Eşgüdüm	13
Değişiklikler	14
Yürürlük	14
Yürütme	14

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 4/14

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Sorumluluk, Tanım ve Kısaltmalar

Amaç

Madde 1- (1) Bu Yönergenin amacı, DHMİ Genel Müdürlüğü tarafından işletilen havalimanlarında, üyesi bulunduğumuz Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) tarafından yayımlanmış standartlarla, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ve Yönetmelikleri ile yürürlükteki diğer ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak uçuş ve yer emniyetini etkileyebilecek ve uçuş trafiğini aksatabilecek kar yağışı ve buzlanmaya karşı yapılacak mücadele yöntemi ve uygulanacak esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu Yönerge, DHMİ tarafından işletilen/işlettirilen ve kış şartlarının hâkim olduğu havalimanlarını kapsar. Kış şartlarının hâkim olmadığı havalimanlarında kar, don ve buzla mücadele etme durumu ortaya çıktığı takdirde, Yönerge hükümleri uygulanmak zorunda olmakla birlikte, araç, gereç ve malzeme için mahalli kuruluşların desteği sağlanır.

Hukuki Dayanak

Madde 3-(1) Bu Yönerge, esas olarak Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO)'nun 14 sayılı Eki (Havaalanları) ve Doc 9137-AN/898 (Bölüm 2-Kaplama Yüzey Şartları), 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nun Havaalanı Yapım, İşletim ve Sertifikalandırma Yönetmeliği (SHY- 14A)'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Sorumluluk

Madde 4- (1) Bu Yönergenin uygulanmasında, DHMİ Genel Müdürlüğü hizmetlerinden İşletme Dairesi Başkanlığı ve Havalimanı Başmüdürlükleri/Müdürlükleri sorumludur.

Havalimanı Başmüdürleri/Müdürleri, esas sorumluluk kendilerinde kalmak kaydıyla, havalimanı içi sorumlulukları ayrıca düzenlerler.

PAT Sahalarında hizmet veren diğer kurum ve kuruluşlarla gerçek ve özel tüzel kişiler de, yukarıda belirtilen mevzuat ve İşletme/Hizmet Sözleşmelerinde yer alan hususlar çerçevesinde kendi hizmet ve uygulamalarından sorumludurlar.

DHMİ Genel Müdürlüğü tarafından kısıtlı işletmecilik (örneğin, sadece terminal/apron) yapılan askeri veya Kamu Özel İşbirliği ile yönetilen hava alanlarına yönelik uygulamalarda, Havaalanı Yapım İşletim Sözleşmeleri/Özel Protokolleri hükümleri saklıdır.

Tanım ve Kısaltmalar

Madde 5- (1) Bu Yönergede geçen;

DHMİ ve Genel Müdürlük; DHMİ Genel Müdürlüğünü,

Havalimanları; DHMİ tarafından işletilen havalimanlarını,

Hizmet veren kuruluşlar; Havalimanında hizmet veren tüm kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve özel tüzel kişileri,

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 5/14

Hizmet Sözleşmesi: DHMİ Genel Müdürlüğünün, havalimanında hizmet veren kamu kurum ve kuruluşlarıyla yaptığı Protokoller ile gerçek ve özel tüzel kişilerle yaptığı Sözleşmeleri,

İşletme Sözleşmesi: DHMİ Genel Müdürlüğü ile Yap-İşlet-Devret Modeli kapsamında veya diğer bir şekilde terminal işletmeciliği yapmaya yetkili kılınan Terminal İşletmecileri arasında yapılan İmtiyaz Sözleşmeleri ve eklerini,

PAT Sahaları Pist, Apron ve Taksi Yolları sahalarını,

Hareket Sahası (movement area) : Bir havalimanında uçakların iniş, kalkış ve taksi yapması için kullanılan manevra ve park sahalarını,

Banket (shoulder) : Kaplanmış yüzeyler ile çevresindeki arazi arasında geçiş sağlayan kaplanmış yüzeylere bitişik sahayı,

Sulu Kar (slush) : Suya doymuş, özgül ağırlığı 0,5 ile 0,8 arası olan karı,

Kuru Kar (dry snow) : Esintiyle savrulabilen, sıkıştırılıp bırakıldığında dağılan, özgül ağırlığı 0,35'e kadar olan karı,

Islak Kar (wet snow) : Elle sıkıştırıldığında birbirine yapışan kartopu oluşturmaya yatkın ve özgül ağırlığı 0,35 ile 0,5 olan karı,

Sıkıştırılmış Kar (compacted snow) : Kütle halinde sıkıştırılıp yerden kaldırıldığında dağılmayan ya da büyük parçalara ayrılan, özgül ağırlığı 0,5 ve üzeri olan karı,

Kar Notamı (SNOWTAM) : Harekat sahasındaki kar, buz, sulu kar veya su birikintisi nedeniyle oluşan tehlikeleri bildiren özel formatlı NOTAM'ları,

ATS: Hava Trafik Hizmetleri birimini,

De-icing/Anti-icing: Buz önleyici/çözücüyü,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Uygulamalar

Uluslararası Standartlar

Madde 6- (1) Havalimanı kar mücadele hizmetleri, ICAO Ek-14'de yer alan standartlar ile Doc 9137-AN/898 (Bölüm 2- Kaplama Yüzey Şartları)'nda yer alan uygulama esaslarına göre yürütülür.

Tarifeli uçuşların yapıldığı havalimanlarının, kar yağışı boyunca hareket sahalarını faal durumda tutmak için, ICAO tarafından öngörülen minimum kar mücadele teçhizatları ile;

a) Yıllık 40.000 ya da daha fazla sayıda tarifeli sefer yapılan havalimanlarında, 2.5 cm kalınlığındaki kar 30 dakika içerisinde,

b) Yıllık 10.000 – 40.000 tarifeli sefer yapılan havalimanlarında, 2.5 cm kalınlığındaki kar bir saat içerisinde,

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 6/14

c) Yıllık 6.000 – 10.000 tarifeli sefer yapılan havalimanlarında, 2.5 cm kalınlığındaki kar iki saat içerisinde,

d) Yıllık 6.000 ya da daha az sayıda tarifeli sefer yapılan havalimanlarında, 2.5 cm kalınlığındaki kar iki saat içerisinde kaldırılmalıdır.

Buna ek olarak, yoğun hava trafiği olan havalimanlarında, apronun yaklaşık %20'si kar yağışı esnasında temizlenmelidir.

Tarifeli uçuş yapılmayan havalimanlarında, kar mücadele hizmetlerinin, mümkün olan en hızlı şekilde yapılması esastır.

Tarifeli veya beklenen bir trafiğin olmaması durumunda yoğun kar yağışları meydana gelmesi halinde gerekli hazırlıklar yapılarak kar yağışının durması beklenir. Karın durmaması halinde kar yüksekliğinin her 10-12 cm. yüksekliğine ulaşmasıyla birlikte çalışmalar başlatılır. Bu durumlarda apron ve taksiyollarındaki kar temizlikleri de yapılarak karın yükselmesi önlenir.

Pist, apron ve taksiyollarında biriken kritik kar seviyelerinin uçak hareketlerini olumsuz etkilememesi için mümkün olduğu müddetçe kürülen karlar bu alanlara ait banketlerin üzerine kadar getirilerek bu noktadan sonra ise kar savurucu rotatif araçlarıyla yapılır.

Aprondaki kar temizliği esnasında en az pistler kadar asgari temizlik ve frenleme standartlarının sağlanmasına özen gösterilir. Bu bölgelerde emniyetli uçak taksi hareketleri ve push-back araçlarının ihtiyacı olan asgari frenleme ihtiyacı gözetilir. Apronda yolcuların yürüyerek uçağa bindikleri alanlarda hassas bir temizlik yapılarak yolcu mağduriyetleri önlenir.

Araç, Gereç, Malzeme ve Teçhizat

Madde 7- (1) Kar mücadele araç, gereç, malzeme ve teçhizatları aşağıda yer almaktadır.

- Çekerli/Kompakt Tip Kombine Kar Mücadele Araçları,*
- Kar Küreme Araçları,*
- Kar Püskürtme Araçları (Rotatif),*
- Buz Önleyici/Çözücü (De-İcing) Sıvı Serpme Makineleri/Araçları*
- Greyderler (Greyderler, kar mücadelesinde değil sadece buz kırma operasyonlarında kullanılır. Gömülü tip pist armatürlerinin temizlenmesinde kesinlikle kullanılmayacaktır.)*
- Sıcak Sulu Yıkama Makinaları,*
- Traktörler (önden ve arkadan yüklemeli kepeçler vb.),*
- Pist Frenleme Ölçüm Cihazları/Araçları*

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 7/14

- 1) Kazma ve Kürekler, Buz Kazıyıcılar, Çelik Örgü ve Hasırlar, Ölçme Çubukları, Flamalar, Araç Kurtarma Malzemeleri, vb.

Kar mücadelesinde kullanılabilen kimyasal maddeler aşağıda belirtilmiştir;

- a) Katı haldeki kimyasal maddeler,
- b) Sıvı haldeki kimyasal malzemeler.

Her kar mücadelesi sonunda araç/gereç, malzeme ve tüm teçhizatların ihtiyaç duyulan bakımlarının yapılması ve malzeme stokunun gözden geçirilerek gerekli ikmalin sağlanması zorunludur.

Hizmet Organizasyonu

Madde 8- (1) Havalimanlarında Başmüdür/Müdür adına Havalimanı Nöbetçi Müdürünün, Nöbetçi Şefi/İşletme Şefi veya görevlendireceği diğer personelin sorumluluğunda sürdürülecek kar mücadele hizmetinde, aşağıda belirtilen personel, Kar Mücadele Ekibine her türlü yardımcı yapmaktan sorumludur.

- Nöbetçi Apron Trafik Memurları,
- Nöbetçi İş Makinaları operatörleri,
- Nöbetçi Şoförler,
- Nöbetçi Elektrik/Elektronik/Makine *Teknisyenleri*/Teknikerleri,
- Nöbetçi ARFF Memurları,
- Hizmetliler,
- *Başmüdürlük veya Müdürlüklerce ihtiyaç duyulabilecek diğer tüm personel.*

Kar mücadelesinin başlama ve bitiş saatleri, mücadeleye katılan araç, personel sayıları ve kullanılan kimyevi madde miktarları düzenli olarak kayıt edilerek muhafaza edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kış Hazırlıkları

Kar Komitesi

Madde 9- (1) Havalimanı Başmüdürlükleri/Müdürlükleri tarafından, ağır kış koşullarında karşılaşılabilecek sorunların belirlenmesi, çözümü ve uygulamaları konularında fikir alışverişi yaparak, havalimanının en iyi şekilde kullanılmasını sağlamak için *Havalimanı Başmüdürü / Müdürü başkanlığında ilgili birimlerin katılımıyla* ATS Birimleri, Meteoroloji, havayolu taşıyıcıları ve yer hizmet kuruluşları üyelerinden oluşacak bir “Kar Komitesi” kurulur. Bu Komite, havaalimanında hızlı, etkin, verimli ve uygulanabilir bir kar mücadele planının hazırlanmasına katkı sağlamalıdır.

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 8/14

Hazırlıklar

Madde 10- (1) Yolcu köprüleri aşağıdaki şekilde kullanılır.

a) Kar mücadele mevsimi başlamadan önce, bu hizmetin gerektirdiği çalışmaların istenilen düzeyde yapılabilmesi için gerekli bütün hazırlıklar tamamlanacaktır.

b) Havalimanları, kendi kış şartlarına uygun olarak, gerekli kar temizliğini yapabilecek kapasitede araç, gereç, teçhizat ve malzemeye sahip olmalıdır.

c) Buzlanma önleyici ve buz eritici kimyasal maddelerin, önceki yıldan kalanlarının özelliklerini koruyup korumadıkları kontrol edilmeli, stoklar yeterli seviyeye çıkartılmalıdır.

ç) Kışın kar tipisini önlemek için, sezon başında pist ve yol kenarlarındaki ot ve bitkiler mümkün olduğu kadar kısa biçilmelidir.

d) Tüm araç, gereç ve teçhizatın bakım ve onarımları yapılmış olmalıdır. *Arızalı sistemin/cihazın/aracın onarımı sürecinde (garanti kapsamı dışındakiler) onarımın öncelikle havalimanı imkanlarıyla giderilmesi esastır. Bunun mümkün olmaması halinde (gerekçesi raporla belirtilerek) mahalli piyasa araştırmasıyla onarım yaptırılmaya çalışılacak olup bu da mümkün değilse yetkili servisler vasıtasıyla arızalar giderilecektir.*

e) Kar mücadele ekiplerinin ihtiyaç duyacakları malzeme ve ekipman tespit edilerek temini sağlanmalıdır.

f) *Havalimanlarına bağlı SSY İstasyonlarında hizmet vermekte olan kar mücadele araçlarına ait her türlü bakım onarım, yakıt ve diğer ihtiyaçları giderilmiş olmalıdır.*

g) *Beklenenin üzerinde aşırı kar yağışları yaşanması durumunda veya ihtiyaç olması halinde havalimanları, mahalli kamu kurum / kuruluşlarından ve Askeri Birliklerin araçlarından faydalanabilmek için hazırlıklarını yapmalıdır.*

Ekibin Planlaması

Madde 11- (1) Kar mücadele ekiplerinin planlanması, bölgenin genel kış şartları özellikleri dikkate alınarak, havalimanının kapasitesi ve uçuş yoğunluğuna göre yapılır. Kar temizleme işlemleri sırasında diğer hizmetlerin de aksatılmadan yürütülmesi gereklidir.

Planlamalar, nöbetçi ekiplerin yanı sıra, takviye ekipleri de kapsar. Ekiplerde yer alacak tüm personelin, normal ve acil zamanlarda göreve çağrılacağı adres/telefon listeleri hazırlanır ve sürekli güncel tutulur.

Eğitim

Madde 12- (1) Kar mücadele hizmetinde çalışacak ve ihtiyaç duyulabilecek tüm personelin istenilen düzeyde etkin bir çalışma yapabilmesi için bu Yönergede belirtilen konular üzerinde eğitilmiş olması gerekir.

Kar mücadele mevsimi başlamadan önce, hizmetin gerektirdiği konularda personel eğitimlerinin tamamlanmış olması gerekir.

Eğitimler, ATS terimleri ve talimatları, PAT Sahalarının tanıtımı, kaplama tipleri, pist ve taksi yolları ışıklandırma sistemleri, kar mücadelesine tahsis edilen araç, gereç ve teçhizat ile kar

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 9/14

mücadele malzemelerinin kullanım özellikleri ve kar temizleme çalışmalarındaki öncelik sırası (pist/taksiyolları/apronlar) gibi bilgileri kapsar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kar Mücadele Faaliyetleri

Kar Temizleme Öncelikleri

Madde 13- (1) *Harekat Sahalarının temizlenmesinde, aşağıda verilen standart öncelik sırasına uygun şekilde temizlik yapılır:*

- Ana pistin biri ve ilgili taksi yolları (varsa hız taksi yolu),*
- ARFF önü araç manevra sahası ve piste bağlantı sağlayan acil durum erişim yolu,*
- Apron ve ARFF istasyonu ile Apron arasındaki bağlantı yolu,*
- Pist başlarındaki ARFF acil durum erişim yolları,*
- Diğer taksi yolları,*
- Seyrüsefer yardımcı cihazlarının kritik sahaları,*
- Havalimanı çevre güvenlik yolları ve diğer alanlar*

Birden fazla pisti/apronu olan havalimanlarında, *kullanım durumlarına göre* pist, apron ve taksi yolları için temizleme öncelik sırası belirlenmelidir.

Apronlarda acil müdahale gerektiren durumların dışında, kar temizleme çalışmaları şu önceliğe göre yapılmalıdır;

- Apron Merkez Hatları,
- Park Yeri Rehber Çizgileri,
- Araç Seyir Yolları,
- Boş Park Yerleri,
- Park Halindeki Uçak Çevresi (Handling Araçları Manevra Sahası),
- Terminal-Apron Bağlantıları.

Ayrıca;

a) *Uçağın köprülere çarpmaması için, köprülerin hareket mekanizmalarının manevra sahaları kardan/buzdan temizlenmelidir.*

b) *Yolcuların aprondaki uçağa binerken veya uçaktan inip terminale giderken kaymamaları için park yerleri ile terminal binası arasındaki kar birikintileri temizlenmeli ve buzlanmalar giderilmelidir.*

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 10/14

c) Terminalin kara tarafındaki araç ve yolcu trafiğinin aksamaması için terminal bağlantı yolları ve terminal önleri temizlenmeli ve buzlanmaya karşı önlem alınmalıdır.

ç) Belediye sorumluluk alanı içerisinde olan *Havalimanları* girişlerine ve terminallere bağlantı sağlayan yakın araç yollarında bir aksama söz konusu ise Belediye *görevlilerince* beklenmeden temizlik yapılmalı ve buzlanmaya karşı önlem alınmalıdır.

Kar Yağışı Öncesi ve Sırası Faaliyetler

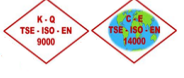
Madde 14- (1) Havalimanı Başmüdürlüğü/Müdürlüğü tarafından görevlendirilmiş birimlerce, Meteoroloji Birimleriyle sürekli irtibat içinde bulunularak, muhtemel yağışlar öncesi gerekli önlemlerin alınması sağlanır.

a) Olası yağış bilgisinin alınmasını müteakip

- Kar mücadele ekiplerine hazır ol emri verilir.
- Anında müdahale edebilmek için, kar mücadele araçları pist başına yakın uygun bir noktada toplanır.(Toplanma yeri harekât sahasına engel teşkil etmeyecek şekilde önceden tespit edilir.)

b) Kar yağışı başlayınca

- PAT Sahası sürekli kontrol edilerek durum tespiti yapılır.
- Pist ve taksi yollarının kar temizleme işlemi eksenleri boyunca ve sağa/sola genişletilerek yapılır. Ancak, güçlü yan rüzgârları olduğunda temizleme, *rüzgârın estiği taraftan* başlayıp, rüzgâr yönünde yapılmalıdır.
- Pistte sulu karın 1,5 cm, kuru karın 5 cm'yi geçmesi kesinlikle önlenmelidir. Kar tabakası ince olduğu sürece araçlar azami hızda çalışabilir.
- Pist kenarlarında kar yüksekliğinin 30 cm'yi geçmesine izin verilmemeli, geçiyorsa dağıtılmalı ve kenar lambalarının kapanması önlenmelidir,
- Pist, taksi yolu veya apronların yakınındaki alanlarda bulunan kar kümelerinin yüksekliğinin kanat çıkıntılarına değmeyecek ve türbin motorlarına kar kaçması yüzünden işlevsel sorunların oluşmasını engelleyecek bir yüksekliğe indirilmesi şarttır.
- Yoğun trafiği olan havalimanlarında kar yağışının sürekli ve etkili olduğu durumlarda, Kule ile mutabakat sağlanarak iniş-kalkış trafiği kısa süre durdurulup temizlik çalışmalarına devam edilebilir (Bu süre hiçbir zaman iniş için havada bekletilen uçakları yakıt kritiğine sokabilecek ve/veya trafik akışını etkileyebilecek uzunlukta olmamalıdır).
- Pist ve taksi yolları merkez hattı *armatürlerinde kar temizliği yapılırken kauçuk esaslı bıçak ağız takılı* kar küreme araçları kullanılmalıdır.
- Pistte kar kalınlığı 12 mm'ye kadar olduğunda süpürme işlemi yapılmalı; 12 mm'den fazla olduğunda ise kombine araçlarla, küreme, süpürme ve üfleme işlemi aynı anda uygulanarak temizlik yapılmalıdır.
- *Kar temizliğinde* kullanılan kar *mücadele* araçlarının hızı, araçların kullanma kılavuzunda belirtilen azami hızı geçmemeli ve süpürge ayarı kuru karda 7 cm, sulu karda 10 cm olmalıdır. (Süpürge ayarı, süpürgenin düz bir zeminde yere indirildiği

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 11/14

zaman yerde bıraktığı izin genişliğidir. *Fırça ayarları gömülü tip armatürlerin üzerinde yapılmamalıdır.*)

- Apron temizliği yapılırken, park eden uçak varsa, kaygan yüzeyin yol açacağı kontrol kayıplarına bağlı hasarlardan sakınmak için, hiçbir ağır araç, gereç ve teçhizat uçağa 5 metreden daha yakın çalışmamalıdır.
- ILS hassas/kritik sahaları sürekli temiz tutulmalıdır. *Kar püskürtme araçlarının çalışması esnasında bu bölgelere kar atılmamasına dikkat edilir.*
- PAT sahalarının durumu ve alınan *pist* frenleme ölçüm değerleri formata işlenerek SNOWTAM yayınlanır. Pistin tümü temizlenmemiş ise, *temizlenmiş* uzunluk veya genişlik ölçülerek SNOWTAM mesajında belirtilir.
- Havanın don yapması bekleniyorsa ve temizlik işleminden sonra pistte birikinti varsa; buzlanmayı önlemek veya buzlanma olmuş ise eritmek için, buz çözücü/buzlanmayı önleyici kimyevi malzeme kullanılır. Çözülme sağlandıktan sonra, bu sahalar hızla süpürülerek sudan arındırılmalıdır.
- Pist yüzeyindeki birikintinin cinsi (kuru kar, sulu kar, ıslak kar, su birikintisi) ve pist frenleme ölçümü pist(ler)in her üçte birlik bölümü için belirlenir.
- Kar Mücadele çalışmaları süresince kule ile telsiz bağlantısı hiçbir zaman kesilmemelidir.

Genel Önlemler

Madde 15- (1) Kar mücadelesi sırasında dikkate alınması gerekli genel önlemler aşağıdadır.

a) Kar temizlemede PAT sahalarının teknik özelliklerinin bilinmesi ve kar temizlemenin alt yapıya zarar vermeden gerçekleştirilmesi gerekir. Buz önleme ve *çözme* işlemlerinde de alt yapıya zarar vermeyen kimyasallar kullanılmalıdır.

b) *Kış sezonu öncesinde pist kenar lambalarının kar mücadele çalışmalarından olumsuz etkilenmemesi için yerlerinin belirlenmesi amacıyla pist kenar lambalarının yanına kırmızı renkte çubuklar yerleştirilir.*

c) *Kar yağışı nedeniyle, ARFF istasyonu ile pist arasındaki acil durum erişim yolu, VOR istasyonu ile pist arasındaki bağlantı yolu ve her iki pist başı tarafında bulunan ARFF acil durum erişim yollarının kenarlarının yol yüzeyini çevredeki alandan ayırt edilemez olduğunda veya karın yolların yerini engelleyebildiği durumlarda, yaklaşık 10 m aralıklarla kenar işaretleyicileri yerleştirilmelidir.*

ç) Yoğun trafiği olan havalimanlarında pistte kalma süresi kısıtlı olacağından, temizleme işlemine başlamadan önce kar mücadele araçlarının mücadele esnasındaki pozisyonu, bıçak ve süpürgelerinin yönü, pist sonu dönüşlerinde yapacakları manevranın ve piste giriş çıkışlarda takip edecekleri güzergâhların önceden belirlenmiş ve kar mücadele ekibinin bilgilendirilmiş olması gereklidir.

d) Pist ve taksi yollarında temizlik yapılırken, kar mücadele araçlarının planlanan pozisyonlarını bozmaması ve geride kar kalıntısı bırakmalarının önlenmesi için kar mücadele çalışmalarını yöneten yetkilinin *veya apron biriminin* bir binek aracıyla araçların arkasından takip etmek suretiyle, araçların süpürme ve küreme teçhizatında olabilecek aksaklıkları göreyerek sürücüyü telsizle ikaz etmesi gereklidir.

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 12/14

e) Pist ve taksi yollarında, merkez hattı ışıklarının bulunduğu yerlerde çelik bıçak ağızlı greyder, *traktör vs. araçlar kullanılmamalıdır.*

f) Pist ve taksi yolları kenar ve merkez hattı armatürlerine zarar verilmemesine dikkat edilmeli ve *armatürlerin karla kapanması halinde ilgili personelce armatürlerin etrafı kürek vs. ile açılmalı ve diğer çalışmalar daha sonra yapılmalıdır.*

g) Temizlik işlemlerinin sonunda pist üzerinde donması muhtemel su birikintisi varsa, hava sıcaklığı da eksi derecede ise buzlanmayı önlemek için veya buz teşekkül etmiş ise, eritmek için *buz önleyici/çözücü malzemeler* kullanılır.

h) Kar mücadele süresince araçların olabilecek arızalarına anında müdahale etmek için arızaları giderebilecek tecrübeye sahip teknik elemanlar, her an müdahale edebilecek şekilde görevde bulundurulmalıdır.

Buzlanmanın Önlenmesi

Madde 16- (1)

a) Kar mücadelesi sonrasında, PAT sahalarında kürenen kısımlarda oluşabilecek ince kar kalıntısı veya su birikintilerinin donmasına fırsat vermeden buz *önleyici/çözücü malzemeler* kullanılmalıdır.

b) *Buz önleyici/çözücü malzemeler*, pist ve taksi yollarında merkez hatlarından sağa ve sola eşit miktarda atılmalı ve bu iş için kullanılan araç hızları aracın kullanma kılavuzunda belirtilen hızı geçmemelidir.

Pist Yüzey Sürtünme Seviyesinin Ölçümü

Madde 17- (1) Havaalanlarında pist yüzeyi sürtünme seviyesinin belirlenmesi/ölçülmesi işlemleri, "*Havalimanları Pist Yüzey Şartları Yönergesinde*" belirtilen şekilde yapılır.

SNOWTAM Yayınları

Madde 18 (1) *SNOWTAM pistlerin her üçte birlik kısmı için bilgileri içeren standart rapor şeklinde olup, aşağıdaki şekilde yayınlanır:*

- *Şartlarda önemli bir değişiklik olduğu zaman, yeni bir SNOWTAM yayınlanır.*
- *Yeni SNOWTAM'ın yayınlanması önceki NOTAM'ı iptal eder.*
- *SNOWTAM'ın geçerliliği normal olarak 6 saatlik süreyi kapsayacak ve hiçbir durumda 24 saati geçmeyecektir.*
- *SNOWTAM'lar, uluslararası hava trafiğine açık tüm havaalanları için SNOWTAM formatına uygun olarak yayınlanacaktır (ICAO Annex-15 Ek 2).*

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 13/14

BEŞİNCİ BÖLÜM

Personel Eğitimi, İş Sağlığı ve Güvenliği, Çevresel Etkiler

Personel Eğitimi

MADDE 19- (1) Kontrol, bakım ve onarım işbaşı ve teorik eğitimleri program dahilinde periyodik olarak yapılır.

İş Sağlığı ve Güvenliği

MADDE 20- (1) *İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının ana amacı çalışanların güvenliğini sağlamaktır. Çalışanları iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı koruyarak ruh ve beden bütünlüklerinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla kontrol, bakım ve onarım yapan personele iş güvenliğini sağlamak üzere ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde kişisel koruyucu ve donanımlar verilir.*

(2) *Bu yönerge kapsamında yapılması gerekli iş ve işlemlerin yürütülmesi esnasında yürürlükteki İş Güvenliği ve Sağlığı kanun ve mevzuatı hükümlerine göre hareket edilir.*

Çevresel Etkiler

MADDE 21- (1) *Bu yönerge kapsamında yapılacak bakım, onarım ve çalışmalar neticesinde ortaya çıkacak olan her türlü tehlikeli, tehlikesiz ve hurda malzemelerin bertaraf edilmesine ilişkin esaslar “Havalimanları Çevre Hizmetleri Yönergesi” kapsamında yürütülür.*

(2) *İşletme hizmetlerinde çalışacak personelin görev tanımının gerektirdiği işleri yerine getirirken; ulusal ve uluslararası Çevre mevzuatının gerekliliklerine uygun, Çevreye ve insan sağlığına duyarlı olarak çalışması esastır.*

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Havalimanı Talimatları

MADDE 22- (1) *Bu Yönergenin yürürlüğe girmesini izleyen en geç bir ay içerisinde, Havalimanı Başmüdürlük / Müdürlüğüne Havalimanlarında işletme hizmetleri sorumluluğunda bulunan talimatlar hazırlanır.*

(2) *Talimatlar onaylandıktan sonra en geç bir ay içerisinde Genel Müdürlük İşletme Daire Başkanlığına gönderilecektir.*

Eşgüdüm

MADDE 23- (1) *İşletme hizmetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için, Sorumlu Müdürlük/Birim ilgili diğer Müdürlük / Birimlerle, her türlü koordinasyonu kurmakla yükümlüdür.*

	DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HAVALİMANLARI KAR MÜCADELE YÖNERGESİ			
Yönerge No:11	Yür. Tarihi:01/12/2003	Değ. Tarihi: 19/12/2018	Değ.No: 05	Sayfa : 14/14

Değişiklikler

MADDE 24- (1) *Yönerge üzerinde yapılacak değişiklik önerileri Genel Müdürlük İşletme Dairesi Başkanlığına iletilir.*

Yürürlük

MADDE 25- (1) *Bu yönerge hükümleri DHMİ Yönetim Kurulunun onayına müteakip onay tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.*

Yürütme

MADDE 26- (1) *Bu yönerge hükümlerini DHMİ Genel Müdürü yürütür.*